

Що таке безпечне освітнє середовище?

Відсутність єдиного визначення поняття «безпека освітнього середовища» зумовлена існуванням різних підходів до розуміння його сутності. Йдеться і про психологічний, і про екологічний, і про інформаційні аспекти цього поняття.

Безпечне освітнє середовище – це стан освітнього середовища, в якому: наявні безпечні умови навчання та праці, комфортна міжособистісна взаємодія, що сприяє емоційному благополуччю дітей, педагогів і батьків, відсутні будь-які прояви насильства та є достатні ресурси для їх запобігання, а також дотримано прав і норм фізичної, психологічної, інформаційної та соціальної безпеки кожного учасника навчально-виховного процесу.

Психотравмуючі ситуації прямо чи опосередковано впливають на фізичне і психічне здоров'я особистості.

До психотравмуючих ситуацій у навчальному процесі освітнього закладу можна віднести:

- * конфлікти у стосунках вихователь – дитина, дитина – дитина, дитина – батьки тощо;
- * проблема адаптації в освітньому середовищі;
- * атмосфера конкуренції між однолітками;
- * надмірна вимогливість вихователів та/або батьків тощо.

Орієнтовний перелік тем з протидії булінгу:

як протистояти тиску та відстоювати власну позицію; моя поведінка в конфлікті/небезпечній ситуації; як будувати стосунки з однолітками; правила безпеки в Інтернеті; вчимося розуміти один одного; як адаптуватися до нових умов/незнайомої ситуації; насильство. Як його уникнути; взаєморозуміння – гарантія твоєї безпеки; маніпуляції та захист від них; для чого потрібна конкуренція в групі; вчимося довіряти один одному; безпечний садик. Маски булінгу; конфлікт і взаємодія.

Що таке КБОС?

КБОС – це документ закладу освіти, який повинен регулювати всі напрями діяльності закладу щодо порушень прав особистості на безпеку, а також питання її підтримки та втручання в ситуації, коли може виникати загроза її життю, здоров'ю та благополуччю.

КБОС передбачає визначення критеріїв фізичної, психологічної, соціальної, інформаційної безпеки дітей, відповідно до яких розробляються конкретні дії, чітко визначаються заходи, процедури, які допоможуть учасникам освітнього процесу у випадках виявлення ризиків і загроз.

Проте слід зауважити, що жодний заклад не може запровадити одночасно всі правила, тому дуже важливо розробити план із зазначенням пріоритетів і строків виконання. План має бути реалістичним і пристосованим до особливостей кожного окремого закладу.

Основні завдання, які покликаний виконувати КБОС у закладі освіти: виявити чинники, які перешкоджають безпеці учасників освітнього процесу; відпрацювати систему узгоджених поглядів і уявлень дітей, педагогів, психологів, батьків на освітнє середовище школи; обґрунтувати умови організації безпечного освітнього середовища та вимоги (критерії) до його ефективної організації для кожного учасника освітнього процесу; скласти мінімальну та доступну програму навчання для дітей, педагогів, батьків; сформулювати конкретні рекомендації дітям, педагогічним працівникам, адміністрації закладу, батькам щодо організації безпечного середовища в навчальному закладі.

Комунальний заклад «Дошкільний навчальний заклад (ясла-садок) №430 Шевченківського району Харківської міської ради»

**Протидія булінгу.
Безпечне освітнє середовище**

**автор-укладач
практичний психолог
Колеснік Н.М.**

Безпека – це процес, а не результат.

Брюс Шнайєр

Для дітей несприятливі впливи середовища виявляються, насамперед, у вигляді складних ситуацій у міжособистісному спілкуванні (конфліктів з батьками, друзями, вихователями, непорозумінні з оточуючими тощо), проявах психологічного та емоційного насильства (ігноруванні, приниженні, погрозах, недоброчливому ставленні тощо), дії несприятливих факторів, пов'язаних з процесом навчання.

Для того, щоб унеможливити насильство та створити безпечне освітнє середовище, кожен учасник навчально-виховного процесу повинен мати уявлення не тільки про те, що вважається насильством, але й про те, як мінімізувати ризики та небезпеки, і в результаті, створити умови для внутрішньої безпеки та безпеки референтного докілья. А це стає можливим лише завдяки спільній цілеспрямованій діяльності усіх учасників освітнього середовища

Що впливає на безпечне освітнє середовище?

1. Якість міжособистісних відносин – позитивні фактори (довіра, доброзичливість, схвалення, толерантність); негативні фактори (агресивність, конфліктність, ворожість, маніпулятивність).
2. Захищеність в освітньому середовищі – оцінка відсутності насильства у всіх його видах, формах для всіх учасників освітнього простору.
3. Комфортність в освітньому середовищі – оцінка емоцій, почуттів та домінуючих переживань у процесі взаємодії дорослих і дітей в освітньому середовищі закладу
4. Задоволеність освітнім середовищем – задоволення базових потреб дитини у:
 - допомозі та підтримці;
 - збереженні та підвищенні її самооцінки;
 - пізнанні та діяльності;
 - розвитку здібностей і можливостей.

Основними характеристиками процесу взаємодії всіх учасників освітнього середовища є особистісно-довірливе спілкування, а його відсутність спричиняє досить негативні наслідки (емоційний дискомфорт, небажання висловлювати свою точку зору, думку, негативне ставлення до себе, втрата особистої гідності, небажання звертатися по допомогу, ігнорування особистих проблем і труднощів оточуючих дітей і дорослих, неуважність до прохань і пропозицій).

Найчастіше жертвами насильства стають:

діти, які мають фізичні недоліки, особливості зовнішності та (або) поведінки, низький інтелект і труднощі в навчанні, страждають від хвороб, відчувають страх перед садком, мають погані соціальні навички або не мають досвіду життя в колективі (так звані «домашні діти») тощо.

Принципи безпечного освітнього середовища

*Принцип домінування життя людини як головної цінності, що визначає модель мінімальної (необхідної) безпеки, максимально усуває ризики, що загрожують життю як дітей, так і дорослих.

*Принцип комплексності оцінки небезпек (ризиків), що задає методіку оцінки різних педагогічних (освітніх) ризиків (зовнішніх і внутрішніх) на основі комплексного, системно-синергетичного підходів.

*Принцип міні-макса, що визначає досягнення максимального ефекту безпеки при наявності мінімуму ресурсного забезпечення.

*Принцип максимальної ефективності управління системою заходів і створених педагогічних умов, спрямованих на забезпечення максимальної безпеки освітнього середовища, як соціального інституту в цілому.